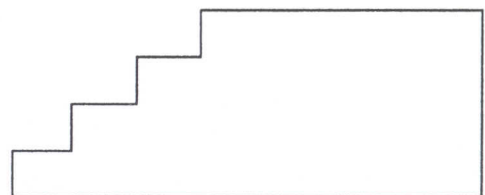

*JAVNO MNIJENJE
HRVATSKE:
IZBORI 2003.*

Uz temu

Osim na proučavanje izbornih preferencija i političkih posljedica izbornog odlučivanja, znanstvene analize izbornoga ponašanja u velikom su dijelu usmjerene na objašnjenje glavnih odrednica biračkog opredjeljenja – bilo da je riječ o individualnim razlozima i motivima, bilo pak o nekim općenitijim izbornim, političkim i širim društvenim čimbenicima koji bi mogli utjecati na izborne rezultate. Bez obzira na kojoj se od spomenutih razina provodile, potencijalna je vrijednost takvih analiza dvojaka: njihovi bi rezultati, s jedne strane, trebali pridonijeti objašnjenju motivacijske strukture glasanja, odnosno razumijevanju političke i društvene pozadine konkretnih izbornih rezultata, a, s druge, s barem nekom sigurnošću, mogli bi biti i prediktorom biračkoga ponašanja u nekoj budućoj izbornoj situaciji.

Zbog kraće višestranačke političke tradicije te neusporedivo manjeg iskustva u istraživanjima političkih stavova i preferencija birača izborna ponašanja u Hrvatskoj nije još ni izdaleka toliko istraženo kao što je to u većini zemalja tzv. razvijene demokracije. Ipak, i u našim uvjetima već raspoložemo empirijski utemeljenim i spoznajno relevantnim opisima dominantnih odrednica biračkog odlučivanja i izbornoga ponašanja u cjelini. Stanovit doprinos tomu zacijelo je dao i časopis Društvena istraživanja, koji, eto, od svog osnutka 1992. godine toj problematici posvećuje već četvrti tematski broj. Znanstveni radovi u tematskom dijelu ovoga broja Društvenih istraživanja pokušaj su objašnjenja ponašanja birača na izborima za Hrvatski sabor 2003. godine, utemeljen na rezultatima istraživanja javnoga mnijenja i njima sličnim ispitivanjima političkih stavova. Premda ne nude cjelovitu analizu toga složenog istraživačkog pitanja, zbog svoje tematske raznolikosti objavljeni članci jamačno daju priliku da se ono sagleda s različitih, istraživački još uglavnom nedostatno elaboriranih, polazišta. Tako je u dva ovdje predočena rada obrađena u nas još sasvim neistražena tematika socijalnih, psiholoških i političkih odrednica izborne apstinencije te mogućega utjecaja personalizacije izbora na opredjeljenje birača za određenu izbornu mogućnost. Ostali članci sadržavaju neke nove uvide u povezanost političkih preferencija s ideologijskim i sociodemografskim profilom glasača te opažajem dominantnih društvenih problema i stupnjem modernizacije pojedinih područja Hrvatske ili pak uspoređuju podatke o javnoj percepciji ostvarenja nekih temeljnih nacionalnih ciljeva (zabilježene na ljestvicama "nacionalnog ponosa") u razdobljima koja su prethodila parlamentarnim izborima 2000. i 2003. godine. I, na kraju, kao što je to slučaj i u prijašnjim brojevima Društvenih istraživanja povezanih s istraživanjem političkoga javnog mnijenja, i ovaj tematski blok sadrži metodologijsku analizu koja se bavi pitanjem valjanosti takvih istraživanja u našem društvenom okruženju (ovaj put riječ je o odbijanju ankete u kompjutorski potpomognutim telefonskim istraživanjima uoči izbora 2003. godine), a koja bi, kao i ostale slične studije, trebala pridonijeti povećanju vjerodostojnosti zaključaka o bilo kojem pokazatelju izbornoga ponašanja i javnoga mnijenja uopće.

Vesna Lamza Posavec